

GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek

N^{ro}. 103.

9. Lipca 1818.

Wiadomości kraio^{we}.

Gazeta Wiedeńska donosi o dalszej podróży NN. Cesarstwa Ichné, co następuje: Dnia 6. Czerwca płynął N. Cesarz Jmć rzeką Narenta z zamku Opus do Torre di Noriu, gdzie wsiadł znowu do powozu, i puścił się w dalszą drogę aż do Vergoratzu gdzie przenocował.

Dnia 7. Czerwca pojechał N. Pan przez Xuppe, Cattugne (gdzie iadł obiad) i Ugliane do Sign, i zabawił tam przez 8, 9 i 10ty Czerwca. W tem miejscu mieli się NN. Państwo ziechać razem, ale przeciwnie wiatry ciągle trwające zatrzymały N. Cesarzow Jmć na wypach; i przeszkodziły przeprawie do Spalato, gdzie N. Pani stanęła dopiero d. 10 przed południem.

Dnia 8. Czerwca oglądał N. Pan, Zamek Bieli Brig, a d. 9go raczył obecnym byż gónitwie na koniu do pierścienia, urządzonej przez iednego mieszkańca miasta Sign. N. Pan udarował pięknym pierścieniem wygrywającego nagrodę. Gónitwa ta do pierścienia odprawiana bywa w Sign każdego roku raz na otwartem powietrzu, ze szczególniejszą uroczystością, i właściwemi sobie obrzędami, urozumią do tego kilkunastu Sędziów, dla przyznawania wygrywającym nagrody, i całą tę zabawę urządzaia w sposób rycerski. Ubiegający się o nagrodę, pędzą do celu z rozpuszczonemi cuglami. Była Rzeczpospolita Wenecka zaprowadziła tę zabawę z tey okoliczności kiedy się raz popisali Signanie w wojnie przeciwko Turkóm, i wyznaczyli dla wygrywającego 800 hirów Dalmackich (80 ZR. w brzączącej monecie) nagrody. Skutkiem tey ustanowy było, że odtąd znayduia się najpiękniejsze konie kraio^{we} w okręgu Signeńskim. Za Rządu Francuzkiego zniesiono rozdawanie nagród. Burmistrz miasta Sign prosił N. Pana, aby ta gónitwa mogła każdego roku odprawiać się d. 12. Lutego; N. Pan nie tylko natychmiast na to zezwolił, ale nadto ustanowił 100 ZR. w monecie konwencyoney, iako cenę nagrody dla wygrywającego. W czasie pobytu swojego w Sign dawał N. Pan posłuchanie każdego dnia dla wszystkich, którzy tego żądali, a resztę czasu poświęcał pracom.

Dzień 11sty Czerwca przeznaczony był do dalszey podróży; ponieważ zaś N. Pani przenocowawszy w Spalato, przyjechała do Sign o godz. pół do 12stey, wyjazd NN. Państwa, odłożono tem samem na dzień następujący.

Dnia 12go puścili się oboje NN. Cesarstwo Ichné w podróż iuż na powrót przez Vertikę do Dernis. W tem miejscu oglądał N. Cesarz Jmć roboty na rzece Cicola w dolinie Petrovopolie, rozpoczęte celem zabezpieczenia łądow od wylewu wody.

Dnia 13go zaiechali NN. Państwo do Knin, gdzie N. Cesarz Jmć, oglądał po południu twierdzę a d. 14go do Grachacza gdzie stanęli o godz. 1wszey.

Dalej pojechali NN. Państwo d. 15. Czerwca z Grachacza do Udbiny d. 16go do Koronitzy d. 17. do Ottochacza, gdzie w najlepszem zdrowiu stanęli w południe; a d. 18go z Ottochacza przez Xutaloque, Jeresanę i Modrus do Ogulina, gdzie bawili przez dzień 19sty Czerwca. W tem miejscu oglądał N. Pan szkoły chłopców i dziewcząt, skład zboża, zbrównię i Kancellarye wojskowe. Każdy (iako wszędzie) miał posłuchanie u N. Pana. Przez obadwa wieczory, oświecono miasto i na górach palono beczki smolne.

Dnia 20go odprawili NN. Państwo podróż przez Tersich do Sluin. W tem miejscu raczyli oboje NN. Cesarstwo Ichné oglądać liczne spadki wody rzeki Sluinicy, która wraz z okolicą swoją oświecona była.

Dnia 21go iechali oboje NN. Cesarstwo Ichné przez Zettin, gdzie warownie miasta oglądali, i byli na Mszy S. daley zaś przez Cerstine i Woinic do Karlsztadu, dokąd przybyli wieczorem w najlepszem zdrowiu wśród głośnych okrzyków Ludu, bicia dzwońców, i huku dział, i stanęli w domu Brygadiera. Władze cywilne i wojskowe zgromadziły się, dla złożenia NN. Cesarstwu Ichnó najgłębszego poszanowania, i zaledwie wszedł N. Pan do pokoju swojego hazard natychmiast przedstawić sobie Jeneratów, Officerów, Duchowienstwo, Urząd Cyркуłowy, Sąd kraio^{wy}, Magistrat, tudzież Przetozonych i nauczycieli szkół publicznych.

D. 22. Czerwca przed południem oglądał N. Pan w Karlsztadzie główny urząd cel-

ny, skład żywności Ratusz Kancellarye Sądu Prowincyi i Magistratu, tudzież więzienia cywilne, skład wojskowych pościeli, dom Jeneralski z Kancellaryą, skład sprzętów budowniczych do stawiania warowni, zbrojownię, szpital wojskowy, koszary piechoty, kościół katedralny, kościół grecki, szkołę normalną, gymnazyum, szkołę dziewcząt, szkołę grecką, wojskowy dom poprawy, i Urząd budowniczy twierdz. Po południu dawał N. Pan posłuchanie, a N. Pani przedstawiano Władze, cywilne, wojskowe i Duchowienstwo. Na noc był Karlsztad oświecony. Ciągłe ochryzki radości towarzyszyły NN. Cesarstwu Ichmć, gdy przejeżdżali ulice oglądając oświecenie.

D. 23go oglądał dalej N. Pan Urząd Cyrkułowy, wojskowy skład żywności, most na rzece Culga, skład sprzętów artyleryi, szluzy kanału mieyskiego, warownie, i t. d. N. Cesarzowa Jmć zwiedziła wszystkie instytuty naukowe, kościół katolicki i grecki. Po południu dawał N. Pan posłuchanie, a N. Pani przedstawiano damy wyższej rangi.

D. 24. Czerwca puścili się NN. Cesarstwo Ichmć w dalszą podróż, przez Voinich, Vergiamost do Gliny. Tu oglądał N. Pan Kancelaryę wojskową, szkoły chłopców i dziewcząt, kościół, przedziałnię iedwabiu i więzienia.

D. 25. Czerwca pojechał N. Cesarz Jmć przez Klasnich, Sirowaz, Tergove, i Dioutsa do Kostainitzy, dąkład przybył w najlepszym zdrowiu o godz. 5 wieczorem. Niedaleko Tergove pozyskał N. Pana Kapitana Novi posłuchanie na otwartem mieyscu na usilne prośbę.

N. Pani, pojechała tego samego dnia z Karlsztadu do Petrinii, gdzie oczekiwała d. 26. Czerwca N. Cesarza Jmci.

Obraz polityczny różnych Państw.

W miesiącu Maiu 1818.

(Z gazety Wiedeńskiej Wanderer.)

Austria. Najiaśnieysi Cesarstwo Ichmość odbyli podróż aż do Raguzy w najlepszym zdrowiu, nie poiadą atoli aż do Kataro, iak słyhać było z początku, lecz ku końcowi Czerwca powrócą do Stolicy. — Arcyksiążę Rainer odprawił swój wjazd do Medyolanu. Uczucia, z iakiemi go Medyołńczykowie, przyymowali, były wraz i hołdem dla Jego cnót osobistych, i wyrazem nayszczerzego przywiązania ku Jego Najiaśnieyszemu Bratu, co zesłał w nim dla Państw swoich Włoskich Naszelnika, do którego Ignęty serca wszystkie zaraz przy pierwszym pokazaniu się Jego.

Rossya. Odprawiając podróż do Besarabii, przybył N. Cesarz Jegomość do Odesy, która przy tém zdarzeniu, winna jest pieczołowitości Jego, nowe dobrodzieystwa. — Wielki Xiążę Konstanty wyjechał z Warszawy do Moskwy. — Umarł Xiążę Barclay do Tolly, Jenerał-Marszałek polny, który w wyprawach wojennych od roku 1812 aż do 1814 znaczną grał rolę.

Tureya. Do pożarów, które w tem Państwie czynią wiele szkody, i do zarazy morowey, która szczęściem cokolwiek nie tak często się zdarza, przyłączyło się ieszcze trzęsienie ziemi, przez które miasto Philippolis mające 2600 domów z 120000 mieszkańców zostało zburzonym prawie do szcztętu. — Państwu Tureckiemu zagrażają nowe niebezpieczeństwem ze strony Azyi. Obok Wehabitów w Arabii; i niebezpiecznego Wielkorządcy Egiptu, powstaie nieiaki Adallah Ben Hamid syn i następa zmarłego niedawno Imana świętych miast Meki i Medyny; ogłosił on, że chce wydrzeć z pod mocy Tureckiey, Arabię i Egipt, i utworzyć Państwo wielkie i niepodległe.

Niemcy. W Bawaryi ogłoszono nowy Akt Konstytucyi, przez który zaprowadzono Zgromadzenie Stanów z różnemi prerogatywami. — Xiążę Następa Bawarski powrócił do Monachium z podróży, którą do Włoch niższych odprawił; i udał się potem do Wireburga, zwykłej swoje siedziby letniej. — W Koburgu od było się zaślubienie Xiężęcia Angielskiego Kent, z owdowiałą Xiężną Leiningen.

Angliia. Niebezpieczna słabość zdrowia Królowey, napełniała kray obawą, lecz przeminęła szczęśliwie. Lord Kanclerz oświadczył, że w roku następującym ani pożyczka, ani konsolidacya rewersów skarbowych potrzebną nie będzie. — Izba niższa zezwoliła na przedłużenie projektu względem cudzoziemców, do lat dwóch. — Zgromadzenie Huntyanów odbyło się spokojnie, ale też i bez wypadków znakomitych. Między Wielką Brytanią a Niderlandami zawartą została umowa, względem zniesienia handlu niewolnikami.

Francya. Recznicę powrotu Króla — dzień 3ci Maia — obchodzono znowu uroczyste. Przyiaciel spokoyności i prawności spotrząga z ukontentowaniem, że dzień ten pamiętny, obchodzą z radością od roku do roku szczerzą i serdeczniejszą. — Xiążę Kondéusz umarł w sędziwym wieku. — Pożyczka na 24,600,000 Franków przychodu zebrala się w bardzo krótkim czasie. Ofiarowano iedenaście razy więcey aniżeli żądano, a Rząd ma kredyt tak wielki, że mogłby być całkiem wyłąc-

czyć cudzoziemców od tej pożyczki, gdyby mu się tak było spodobało.

Hiszpania. Sant Ander, Koruna, Kadyx i Alikante, mianowane portami wolnemi. Odwołano atoli to rozporządzenie, czyli je raczy na czas nieiaki zawieszono. — W skutku ostatniej uchwały o amnestyi, powraca do oyczyn wiele rodzin Hiszpańskich. Królowa jest znowu przy nadziei.

Prusy. Król z Xięciem Następcą wyiechali do Moskwy. — Zamysłał utworzyć fundusz umarzający długi krajowe. Aby projekt ten tem łatwiej doprowadzić do skutku, wypłacił mu Król na rok bieżący milion talarów, i przyrzekł, że ta summa w żadnym roku nie będzie mniejszą. — Starożytne i poważne miasto Akwizgran, piękny się i przyozdobia na przyjęcie Monarchów.

Szwecya. Odprawiła się koronacja Króla, a wszystkie Stany Państwa złożyły Mu hołdy. Marszałek Państwa ogłosił Króla przemową kończącą się temi słowy: „Ten, a nie kto inny powinien być Królem naszym. „Nad tą formułą zastanawiali się dziennikarze Francuzcy, iak gdyby nad iaką nowością dopóki ich nakoniec nie oświecił jeden ich towarzysz światlejszy, że inż od czasów Gustawa Wazy, wykrzykną się te słowa, przy wstępowaniu na tron każdego Króla Szwedzkiego.

Państwa zamorskie. Anglikom wiedzie się bardzo pomyślnie w Indyach wschodnich. Kilka Xiążąt Marackich sądziło, że czas inż aby okazać doletność swoją, lecz okazano im iak naydowodniej, że niemożna się jeszcze obeyść bez zwierzchniczey opieki wschodnio-Indyjskiego Towarzystwa Angielskiego; dowody takowe poparto działami i bagnietami. Na wyspie Ceylon panuje bardziej war utłumiony aniżeli bunt otwarty. Klimatamteysze jest zgubnem dla Anglików, a że się przez to liczba ich zmniejsza więc na tem naybardziej zdają się krajowcy tameczni zasądzać plany do ustalenia niepodległości swojej. — Nowy Dey Algierski ma być człowiekiem dobrym. Kazał on dwóch kuzynów swoich zbatogować na śmierć. My z naszey strony wcale nie mamy chęci doświadczenia takiey dobroci. — W Haiti zszedł z Świata Pethion, Prezes Murzynów tamecznych, a jego Następcą jest Jenerał Boyer. — Hiszpanom powodzi się dosyć pomyślnie w Ameryce a także i Amerykanom północnym przeciwko Seminolom. — Kongres Zjednoczonych Stanów Ameryki północney skończył się. Pochlebialią sobie ze nabędą spokojnie obydwóch Floryd; i że dobrym sposobem zagodzą spory z Hiszpanią, do czego to Mocarstwo pierwszy krok uczyniło, wypuściwszy na wolność P. Meadego, are-

szowanego w Kadyxie, Konzula Amerykańskiego. — Ponieważ w portach Ameryki północney okrętom Angielskim zabroniono wprowadzania płodów z Zachodnio-Indyjskich osad Angielskich, przeto Rząd Angielski dla zniweczenia tego zakazu nadał prawa i przywileje portów wolnych swoim posiadom portowym w Halifaxie, Nowey Szkocyi, i St. John w Nowey Brunszwicy.

Królestwo Polskie.

Gazeta Korrespondenta Warszawskiego z dnia 4. Lipca umieściła poniższe rozporządzenia :

I.

W Imieniu Najjaśniejszego
Alexandra Iwszego,
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Pol-
skiego, etc. etc.

Xiążę Namiestnik Królewski w Radzie
Stanu.

Uznawszy potrzebę zaprowadzenia w Królestwie Polskiem miar i wag iednostaynych właściwych krajowi tak dla ułatwienia działań handlowych, iako też w celu uniknienia niedogodności z używania rozmaitych z sobą niezgodnych miar i wag; na przetożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu zdania ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stano-
wiemy:

Artykuł 1.) Zaprowadzone zostaną z dniem 1. Stycznia 1819. roku w Królestwie Polskiem nowe miary i wagi, które od dnia rzeczzonego w wszelkich czynnościach publicznych i prywatnych używane będą.

Art. 1.) Wspomniane miary dzielić się mają na pięć klass.

a) Miary długości, — b) Miary drożné, — c) Miary powierzchni, czyli kwadratowe, — d) Miary objętości, czyli sześciennie, — e) Miary ciężkości, czyli wagi.

Wymiar długości odbywać się będzie za pomocą łokcia, sążnia i sznura mierniczego.

Wymiar powierzchni czyli kwadratowy, za pomocą łokcia, sążnia i sznura kwadratowego, tudzież włoki i iey podziałów na rozmiarowanie pól.

Wymiar objętości za pomocą łokcia sześciennego, sążnia sześciennego, korca i iego podziałów.

Miary drożné będą: mila, pół mili, ćwierć mili, i staie milowe.

Art. 3.) Używać się mające wagi są:
a) Cetnar, b) Kamień. — c) Funt. — d) Uncya. — e) Łót. — f) Drachma. — g) Skrupuł. — h) Gran. — i) Granik. — k) Miligran.

Art. 4.) Podział miar tych i wag, i ich stosunek metryczny oznaczamy iak następuje:

(Tu załączone są w Dzienniku Praw ta-
belle. 1) podziału łokcia; 2) podziału sążnia;
3) podziału sznura mierniczego; — 4) po-
działu mili Polskiej, która ma być długa
4,938 725/864 sążni; — 5) podziału łokcia,
sążnia i sznura kwadr. — 6) podziału włoki,
która ma mieć 30 morgów, a 90 sznurów kwa-
dratowych; — 7) podziału łokcia i sążnia
szczęściennych; — 8) podziału korca; — 9)
podziału cetnara, który ma mieć w sobie 4
kami nie, a kamień 25 funtów i t. d.)

Art. 5.) Kommissya Rządowa Spraw Wew-
nętrzných i Policyi obwieści stosunek miar
i wag postanowieniem niniejszem oznaczonych
do miar i wag dawnych konstytucyynnych Pol-
skich, do miar i wag Rossyjskich, Austryac-
kich, Pruskich i Francuzkich, wag Kolońskiej,
Norymbergskiej i Karatowej Angielskiej.

Art. 6.) Z dniem ostatnim Grudnia r. b.
dotąd używane w kraju miary i wagi ustają,
i iako przeciwne prawu mają być uważane.

Uskutecznienie tego postanowienia, które
w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Kom-
missyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Po-
licyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedze-
niu Rady Administracyney dnia 13. Czerwca
roku 1818.

(Podpisano) Zajączek.

Minister Spraw Wewnętrz-
nych i Policyi

(Podpisano) T. Mostowski.

Radca Sekretarz Stann, Jen. Brygady
(Podpisano) Kossecki.

Zgodno z oryginałem

Radca Sekretarz Stann Jen. Brygady
(Podpisano) Kossecki.

Zgodno z wypisem

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny

J. Hankiewicz.

II.

W Imieniu Najjaśniejszego

Alexandra Iwzego,

Cesarza Wszech Rossyy, Króla Pol-
skiego etc. etc. etc.

Xiążę Namiestnik Królewski w Ra-
dzie Stanu.

Zważając, że stosownie do postanowienia
naszego z dnia 7. Kwietnia r. b. nowa orga-
nizacya dóbr i lasów Rządowych iak nayspie-
szniey do skutku ma być przyproawduona,
a między rozwiązaniem dawney a wprowadze-
niem nowej komunikacya, iaka jest potrze-
bna między Delegacyą Administracyną a Dy-
rekcyą dóbr i lasów Rządowych, nie może
być dokładnie prowadzoną; postanowiliśmy i
stanowimy:

Art. 1.) Delegacya Administracyyna zo-
stanie zalimitowaną we wszystkich działaniach
swoich sądowniczych od dnia 25. Czerwca do
dnia 25. Lipca r. b., i tylko przygotowaw-
czemi zatrudnić się ma.

Art. 2.) Wykonanie niniejszego postano-
wienia, które w Dzienniku Praw umieszczo-
nem być ma, Kommissyom Rządowym, w czem
do której należy, tudzież Delegacyi Admini-
stracyney, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedze-
niu Rady Administracyney dnia 19. Czerwca
roku 1818.

(Podpisano) Zajączek.

Minister Przydujący w Kom-
missyi Rządowej Przychodów
i Skarbu

(Podp.) J. Węgleński.

(Reszta podpisów iak wyżej.)

III.

W Imieniu Najjaśniejszego

Alexandra Iwzego,

Cesarza Wszech Rossyy, Króla Pol-
skiego etc. etc. etc.

Xiążę Namiestnik Królewski w Ra-
dzie Stanu.

Chcąc zapewnić bezpieczeństwo należy-
tości skarbowych i regularny takowych wpływ
do kass publicznych, na przedstawienie Kom-
missyi Rządowej Sprawiedliwości, tudzież
Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu,
postanowiliśmy i stanowimy:

W razie zającia dóbr nieruchomych ziem-
skich lub miejskich drogą exekucyi w celu
zaspokoienia prywatnych wierzycieli, urzędnik
dobra zajmujący, lub ustanowiony przez nie-
go zawiadowca, obowiązany jest na to mieć
baczość pod własną odpowiedzialnością, aby
podathi gruntowe bieżące z zajętych nieru-
chomości w terminach zwyczajnych regular-
nie i niezawodnie do kass publicznych opła-
cane były.

Wykonanie niniejszego postanowienia,
które w Dzienniku Praw ma być umieszczo-
ne, Kommissyom Rządowym Sprawiedliwości,
tudzież Przychodów i Skarbu, w czem do
którey należy, polecamy.

(Data i podpisy iak wyżej.)

K r a k ó w.

Dnia 6. Czerwca złożyli Senatorowi swoje
listy wierzytelne P. Darrest, Radca lega-
cyyny Pruski, i P. Zarzecki Radca Stanu
Rossyjski, iako Rezydentowie pomienionych
Dworów. P. Zarzecki ma oraz Predykat
Konzula jeneralnego.